

ПРАВОВИЙ СТАТУС ВИКРИВАЧА.
СПОСОБИ ПОДАННЯ ПОВІДОМЛЕНЬ
ПРО КОРУПЦІЙНІ ТА ПОВ'ЯЗАНІ
З КОРУПЦІЄЮ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ТА ПОРЯДОК ЇХ РОЗГЛЯДУ

Законодавство

Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII «Про запобігання корупції»

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18?find=1&text=%D0%BE%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F#n405>

Наказ НАЗК від 03.01.2023 № 1/23 «Про затвердження Порядку ведення Єдиного порталу повідомлень викривачів»

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0022-23#Text>

Практичний посібник по роботі з викривачами для уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції

<https://wiki.nazk.gov.ua/category/vykryvachi-koruptsiyi/prakt-ychnyi-posibnyk-po-roboti-z-vykryvachamy-dlya-upovnovazhenyh-pidrozdiliv-upovnovazhenyh-osib-z-pytan-zapobigannya-ta-vyyavlennya-koruptsiyi/>

База знань НАЗК

<https://wiki.nazk.gov.ua/>

Навчальна платформа Study.NAZK

<https://study.nazk.gov.ua/dashboard>

Поняття корупції та правопорушення

КОРУПЦІЯ - ВИКОРИСТАННЯ ОСОБОЮ, НАДАНИХ ЇЙ СЛУЖБОВИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ЧИ ПОВ'ЯЗАНИХ З НИМИ МОЖЛИВОСТЕЙ З МЕТОЮ ОДЕРЖАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ

ПРАВОПОРУШЕННЯ

КОРУПЦІЙНЕ

Діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону, за яке законом встановлено:

ПОВ'ЯЗАНЕ З КОРУПЦІЄЮ

Діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені цим Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, за яке законом встановлено:

КРИМІНАЛЬНА
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

АДМІНІСТРАТИВНА
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

ДИСЦИПЛІНАРНА
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Вимога законодавства

ч. 6 ст. 53

Посадові і службові особи юридичних осіб публічного права, їх структурних підрозділів

у разі виявлення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення чи одержання повідомлення про вчинення такого правопорушення працівниками відповідних юридичних осіб публічного права, їх структурних підрозділів, юридичних осіб, зазначених у ч. 2 ст. 62 Закону

зобов'язані

ужити заходів щодо припинення такого правопорушення

негайно, протягом 24 годин, письмово повідомити про його вчинення спеціально уповноважений суб'єкт у сфері протидії корупції

ч. 1 ст. 53⁻¹

юридичні особи публічного права та юридичні особи, зазначені в [ч. 2 ст. 62](#) Закону

зобов'язані

забезпечити функціонування внутрішніх каналів [повідомлення](#) про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону

Правовий статус викривача

абз. 20 ч.1 ст.1
Закону 1700

ВИКРИВАЧ - фізична особа, яка за наявності переконання, що інформація є достовірною, повідомила про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону, вчинених іншою особою, якщо така інформація стала їй відома у зв'язку з її трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням нею служби чи навчання або її участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання;

п. 16² ч.1 ст.3 КПК

ВИКРИВАЧ – це фізична особа, яка за наявності переконання, що інформація є достовірною, звернулася із заявою або повідомленням про корупційне кримінальне правопорушення до органу досудового розслідування.

Умови, за яких особа є викривачем:

Повідомлення має
здійснити фізична особа

Інформація має містити фактичні дані (лише правдива інформація) вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення

Інформація стала їй відома у зв'язку з її трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходження служби чи навчання або участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання

Міжнародні стандарти захисту викривачів

КОНВЕНЦІЯ ООН ПРОТИ КОРУПЦІЇ
(ратифікована 18.10.2006, чинність для України
01.01.2010)

Ст. 33

Кожна Держава-учасниця розглядає можливість включення до своєї внутрішньої правової системи належних заходів для забезпечення захисту будь-яких осіб, які добросовісно й на обґрунтованих підставах повідомляють компетентним органам про будь-які факти, пов'язані зі злочинами, передбаченими цією Конвенцією, від будь-якого несправедливого поводження

**КРИМІНАЛЬНА КОНВЕНЦІЯ РАДИ
ЄВРОПИ ПРО БОРТЬБУ З
КОРУПЦІЄЮ⁴**
(ратифікована Україною 27.01.99)

Ст. 22

кожна сторона вживатиме таких заходів, які можуть бути необхідними для забезпечення ефективного й належного захисту тих, хто повідомляє про кримінальні злочини, визначені у ст 2–14 цієї Конвенції, або в інший спосіб співпрацює з органами слідства та переслідування

**ЦИВІЛЬНА КОНВЕНЦІЯ РАДИ ЄВРОПИ ПРО
БОРТЬБУ З КОРУПЦІЄЮ** (ратифікована
Україною 4.11.99)

Ст. 9

кожна сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві належний захист проти будь-якої необґрунтованої санкції щодо працівників, які мають достатні підстави підозрювати корупцію та які добросовісно доповідають про свої підозри відповідальним особам або компетентним органам

ДИРЕКТИВА

Ст. 4

правила та процедури для захисту викривачів, широке визначення особи викривача як особи, яка повідомляє інформацію, отриману під час здійснення професійної діяльності про порушення законодавства ЄС у ключових сферах суспільного життя

**ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З
ПРАВ ЛЮДИНИ**

Права та гарантії захисту викривача

1. бути повідомленим про свої права та обов'язки, передбачені цим Законом
2. подавати докази на підтвердження своєї заяви
3. отримувати від уповноваженого органу, до якого він подав повідомлення, підтвердження його прийняття і реєстрації
4. давати пояснення, свідчення або відмовитися їх давати
5. на безоплатну правничу допомогу у зв'язку із захистом прав викривача
6. на конфіденційність
7. повідомляти про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону без зазначення відомостей про себе (анонімно)
8. у разі загрози життю і здоров'ю на забезпечення безпеки щодо себе та близьких осіб, майна та житла або на відмову від таких заходів
9. на відшкодування витрат у зв'язку із захистом прав викривачів, витрат на адвоката у зв'язку із захистом прав особи як викривача, витрат на судовий збір
10. на винагороду у визначених законом випадках
11. на отримання психологічної допомоги
12. на звільнення від юридичної відповідальності у визначених законом випадках
13. отримувати інформацію про стан та результати розгляду, перевірки та/або розслідування за фактом повідомлення ним інформації.

Гарантії захисту трудових прав викривача

- 1. Заборона відмови у прийнятті на роботу, укладенні чи продовженні договору, трудового договору (контракту) у зв'язку з повідомленням**
- 2. Заборона звільнення викривача чи примушення до звільнення у зв'язку з повідомленням.**
- 3. Заборона притягнення викривача до дисциплінарної відповідальності у зв'язку з повідомленням**
- 4. Заборона відсторонення викривача від виконання трудових обов'язків**
- 5. Інші негативні заходи впливу або загроза таких заходів впливу у зв'язку з повідомленням**
- 6. Формально правомірні рішення і дії вибіркового характеру керівника або роботодавця**

Канали для здійснення повідомлення

Корупційне правопорушення

Правопорушення, пов'язане з корупцією

Інші порушення вимог Закону

ст. 1

внутрішні канали повідомлення

способи захищеного (у тому числі анонімного) повідомлення інформації викривачем керівнику або уповноваженому підрозділу (особі) органу, юридичної особи, у яких викривач працює, проходить службу чи навчання або на замовлення яких виконує роботу, а так само до органу вищого рівня, уповноважена особа якого здійснює контроль за дотриманням антикорупційного законодавства на підвідомчих підприємствах, в установах та організаціях.

зовнішні канали повідомлення

Шляхи повідомлення інформації викривачем через фізичних чи юридичних осіб, у тому числі через медіа, журналістів, громадські об'єднання, професійні спілки тощо;

регулярні канали повідомлення

способи захищеного (у тому числі анонімного) повідомлення інформації викривачем органам прокуратури, Національній поліції, Національному антикорупційному бюро України, Державному бюро розслідувань, Національному агентству з питань запобігання корупції.

попередній розгляд не більше 10 робочих днів

Єдиний портал повідомлень викривачів

Портал - інформаційно-комунікаційна система, яка має КСЗІ, що забезпечує обмін даними з викривачем за допомогою мережі Інтернет, збирання, зберігання, використання, захист, облік, пошук, узагальнення повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону, а також іншої інформації, в тому числі про статус викривачів, стан та результати розгляду їх повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень [Закону](#)

Вебсайт Реєстр декларацій База знань ІСМ ДАП Навчальна платформа Реєстр порушників **Портал повідомлень викривачів**

МЕНЮ

ЄДИНИЙ ПОРТАЛ
ПОВІДОМЛЕНЬ ВИКРИВАЧІВ

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО
З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Єдиний портал повідомлень викривачів

Ви можете подати повідомлення про факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції»

Подати повідомлення

Надійшло повідомлень

3213 +327 за останній місяць

Повідомлень в роботі

517 +158 за останній місяць

Розглянуто повідомлень

1111 +97 за останній місяць

Повідомлень викривачів

43 +6 за останній місяць

Вебсайт Реєстр декларацій База знань ІСМ ДАП Навчальна платформа Реєстр порушників **Портал повідомлень викривачів** Звітні політпартій Санкційний портал

МЕНЮ

ЄДИНИЙ ПОРТАЛ
ПОВІДОМЛЕНЬ ВИКРИВАЧІВ

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО
З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Головна / Організації, підключені до порталу

Організації, підключені до порталу

Найменування	ЄДРПОУ	Вид організації	Region	Спеціальна телефонна лінія
fil	fil	fil	fil	fil
Національне антикорупційне бюро України	39751280	Державний орган	м.Київ	+380800213200
Державне бюро розслідувань	41760289	Державний орган	м.Київ	+380443002707
Національна поліція України	40108578	Державний орган	м.Київ	+380442549333
Офіс Генерального прокурора	00034051	Державний орган	м.Київ	+380442007793
Державне підприємство "Миколаївський морський торговельний порт"	01125608	Юридична особа публічного права	Миколаївська обл.	+380512507356

<https://whistleblowers.nazk.gov.ua/#/>

Вхід до особистого кабінету

<https://id.eppv.nazk.gov.ua/>

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО
З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ
NATIONAL AGENCY
ON CORRUPTION PREVENTION

Увійдіть за допомогою особистого ключа

Файловий ключ   Апаратний ключ

Перетягніть сюди файл ключа або оберіть його на своєму носіїві
Підтримуються формати: .jks, .pfx, .pk8, .zs2, .dat

Пароль

ПРОДОВЖИТИ

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО
З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ
NATIONAL AGENCY
ON CORRUPTION PREVENTION

Особистий кабінет

ПРИЙНЯТИ ПОВІДОМЛЕННЯ

ЗМІНИТИ СТАТУС ВИКРИВАЧА

Сповіщення

Мої задачі

Задачі підрозділу

Архів

Архів змінених статусів

Сповіщення

Тільки непрочитані

Пошук

Повідомлення

Немає даних

- Інструкція Керівника організації
- Інструкція в.о. керівника організації
- Інструкція уповноваженої особи з питань запобігання корупції

<https://wiki.nazk.gov.ua/search/?q=%D1%96%D0%BD%D1%81%D1%82%D1%80%D1%83%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F>

Призначення особи

The screenshot shows the 'Assign user role' form. The main heading is 'Призначення користувача' (Assign user) with a sub-heading 'Призначити роль' (Assign role). A dropdown menu is open, showing three options: 'Уповноважений із запобігання корупції', 'Керівник уповноваженого підрозділу', and 'Оператор спеціальної телефонної лінії'. A blue callout box with 'X X' icons and the text 'Призначення користувача' is overlaid on the right side of the form. A 'ПРОДОВЖИТИ' (Continue) button is at the bottom.

The screenshot shows the 'Assign user' form. The main heading is 'Призначення користувача' (Assign user) with a sub-heading 'Призначення особи' (Assign person). The form contains several fields: 'Провінція' (Region) with the value 'Леонтяса', 'Ім'я' (Name) and 'По батькові' (Patronymic) fields, 'УНЗР' (UNZR) with a checkbox 'Немає УНЗР', 'РНОКПП' (RNOKPP) with a checkbox 'Немає РНОКПП', and 'Посада' (Position). The 'Електронна адреса' (Email address) field has the value 'У форматі examp@pmail.com'. A 'НАЗАД' (Back) button and a 'ГОТОВО' (Done) button are at the bottom. A blue callout box with 'X X' icons and the text 'КРОК 2 Заповнити дані' (STEP 2 Fill in the data) is overlaid on the right side of the form.

Випадки внесення інформації до Порталу

Внесення інформації до Порталу

Повідомлення отримане у паперовій або електронній формі

Повідомлення отримане на особистому прийомі

Повідомлення здійснено через спеціальну телефонну лінію

Повідомлення надійшло через зовнішні канали повідомлень

На внесення 1 робочий день

Не відповідає вимогам Закону

розгляд здійснюється у порядку, визначеному для розгляду звернень громадян, про що інформується особа, яка здійснила повідомлення

Не належить до компетенції юридичної особи

подальший розгляд такого повідомлення припиняється, про що інформується особа, яка здійснила повідомлення, з одночасним роз'ясненням щодо компетенції органу або юридичної особи, уповноважених на здійснення розгляду чи розслідування фактів, викладених у повідомленні.

інформація стосується уповноваженої особи юридичної особи

порядок розгляду такого повідомлення визначається керівником відповідного органу або юридичної особи

інформація стосується керівника юридичної особи

повідомлення у **триденний строк** надсилається суб'єкту, уповноваженому здійснювати розгляд чи розслідування фактів, викладених у повідомленні, про що інформується особа, яка здійснила повідомлення.

інформація підтверджується

винні особи притягаються до дисциплінарної відповідальності уповноваженим на це суб'єктом відповідного органу або юридичної особи

виявляються ознаки корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією

матеріали передаються відповідному спеціально уповноваженому суб'єкту у сфері протидії корупції або Державному бюро розслідувань.

Суб'єкти

Функції

Превентивна

НАЗК

ВРУ

КМУ

Мін'юст

Оперативна

НАБУ

САП

ДБР

СБУ

АРМА

Національна
поліція

Органи
прокуратури

Судова

ВАКС

Загальні суди

НАЗК

- розробляє проекти нормативно-правових актів з питань захисту викривачів;
- розглядає повідомлення, співпрацює з викривачами, забезпечує захист, проводить перевірки щодо дотримання прав викривачів;
- роз'яснює, надає методичну допомогу.

Національна поліція

- займається адміністративними правопорушеннями, що не належать до компетенції НАЗК та кримінальними правопорушеннями, що не належать до підслідності НАБУ та ДБР, незаконні звільнення викривачів з посад

НАБУ

- протидія кримінальним корупційним правопорушенням, які вчиняють високопосадовці, судді, члени парламенту, уряду та керівники великих державних підприємств;
- проводить досудове розслідування правопорушень, співпрацюючи з САП

Органи прокуратури

- процесуальне керівництво досудовим розслідуванням корупційних правопорушень.
- співпраця з викривачами, внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

ДБР

розслідування кримінальних корупційних правопорушень, а отже і співпраця із викривачами під час досудового розслідування

Повноваження уповноважених осіб

ст. 53⁹

1. Беруть участь у проведенні службових розслідувань.
2. Виконують запити, вимоги, доручення спецсуб'єктів.
3. Повідомляють НАЗК про неподання чи несвоєчасне подання декларації.
4. Подають звернення до НАЗК якщо порушено права викривачів.

Повноваження уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції у сфері захисту викривачів:

Організація роботи внутрішніх каналів повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону, отримання та організація розгляду повідомленої через такі канали інформації

Співпраця з викривачами, забезпечення дотримання їхніх прав та гарантій захисту, передбачених законом;

Надання працівникам юридичної особи або особам, які проходять у них службу чи навчання, чи виконують певну роботу, методичної допомоги та консультацій щодо повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону та захисту викривачів, проведення внутрішніх навчань з цих питань.

В частині захисту викривачів уповноважені особи з питань запобігання та виявлення корупції мають право:

- витребувати від інших підрозділів юридичної особи документи, у тому числі ті, що містять інформацію з обмеженим доступом
- викликати та опитувати осіб, дій або бездіяльності яких стосуються повідомлені викривачем факти, у тому числі керівника, заступників керівника організації;
- звертатися до Національного агентства щодо порушених прав викривача, його близьких осіб;
- вносити подання керівнику юридичної особи про притягнення винних осіб до дисциплінарної відповідальності;
- виконувати інші визначені законом повноваження, спрямовані на всебічний розгляд повідомлень викривачів та захист їхніх прав та свобод.

Забезпечення викривачам умов для здійснення повідомлення

Ч. 4, ст. 53¹

Юридичні особи публічного права та юридичні особи, зазначені в [ч. 2](#) ст. 62 Закону забезпечують умови для подання повідомлень шляхом:

впровадження механізмів заохочення та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень

надання працівникам та особам, які проходять у них службу або навчання чи виконують певну роботу, методичної допомоги та консультацій щодо здійснення повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону;

організації та забезпечення розгляду повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону

обов'язкового забезпечення функціонування у випадках, передбачених цим Законом, внутрішніх та регулярних каналів для повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону